

აღდგომა – ბრწყინვალე დღესასწაული

მიუტევე და მოგეტევება

აღდგომა საქართველოში, ისევე როგორც მთელს ქრისტიანულ სამყაროში, უდიდესი დღესასწაულია. ამ დღეს აღნიშნავთ ქრისტეს მკვდრეთით აღდგომას, სიცოცხლის სიკვდილზე გამარჯვებას. აღდგომა უდიდესია 12 საუფლო დღესასწაულს შორის და იგი გაზაფხულის ბუნების მომდევნო კვირას აღნიშნავს, იუდეველთა პასექის შემდეგ კვირა დღეს.

აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაულზე სასაუბროთ ვესტუმრეთ არქიმანდრიტ მაქარს, რომელმაც აღდგომის მნიშვნელობასა და მასთან დაკავშირებულ სიმბოლოებზე გვიამბო.

„ქრისტიანობაში აღდგომა ყველაზე დიდი დღესასწაულია. მხოლოდ აღდგომის დღესასწაული უნდა მოვიხსენიოთ როგორც – ბრწყინვალე. უფალმა ადამი და ევა შექმნა და მათ დედამიწაზე პატარა ნაწილი, ედემის ბაღი გამოუყო. ადამის ცოდვით დაცემის შემდეგ ღმერთმა მათ მისცა აღქმა, რომ მოვიდოდა მხსნელი მათი შთამომავლობიდან და გამოიხსნიდა მათ ცოდვებიდან. სწორედ ეს მოხდა 20 საუკუნის წინ, როდესაც მაცხოვარი განკაცდა.“

კაცობრიობის გამოსნა მოხდა ჯვარცმით და აღდგომით, ამიტომ არის აღდგომა ყველაზე მნიშვნელოვანი დღესასწაული. განკაცება, ქრისტეს შობა და ყველაფერი მოხდა იმიტომ, რომ ყოფილიყო ჯვარცმა და აღდგომა. ხომ შეიძლებოდა არ განკაცებულიყო ღმერთი და სხვა ჩვეულებრივი ადამიანი ყოფილიყო მესია, მაგალითად, ვინმე წინასწარმეტყველი. მაგრამ, როდესაც ადამი დაეცა, მთელმა სამყარომ განიცადა ცვლილება. ამიტომ ადამის შთამომავალი ვინც არ უნდა ყოფილიყო, კაცობრიობის გამოსნას ვერ შეძლებდა, რადგან მას უკვე თავად ბუნებაში ჰქონდა ცოდვისკენ მიდრეკილება. უნდა მოსულიყო ვინმე, რომელიც არ იქნებოდა ადამიანებთან ცოდვების თანაზიარი, მაგრამ ამავე დროს ბუნებით უნდა ყოფილიყო ადამიანის თანაზიარი, ამიტომ განკაცება მოხდა არა ჩვეულებრივი გზით, არამედ, იშვა ქალწულისგან მამაკაცის გარეშე სულიწმინდით.

ქრისტეს ადამიანური ბუნებით შექმნილი უარი ეთქვა ჯვარცმაზე, მაგრამ ეს ადამიანური ბუნებით გადამწყვიტა. ადამიანური ნება იყო დამორჩილებული ღვთაებრივ ნებას თავისუფალი ნებით, ისევე როგორც თითოეულ ჩვენგანს შეუძლია ადამიანური ნება სრულად დაუმორჩილოს ღვთაებრივს. ქრისტე მართალი ადამიანი იყო და მას არ ჰქონდა ადამის დაცემული ბუნება. როდესაც ის გარდაიცვალა როგორც სხვა ყველა ადამიანი, ქრისტეც ჩავიდა ჯოჯოხეთში. სწორედ იქ მოხდა ბოროტების დამარცხება. ამასთან დაკავშირებით მინდა

ერთი შედარება გავაკეთო. იოანე საბანისძეს, „აბო თბილელის წამებაში“ აქვს რამდენიმე სიტყვის განმარტება და მათ შორისაა სიტყვა „მატილი“. როგორც გამოცდილი მეთევზე ანკესს მატლით დაფარავს და სატყუარად გადააგდებს, ასევე ღმერთმა თავისი ღვთაებრივი ბუნება ადამიანურით დაფარა და გადაუგდო ეშმაკს. ჯოჯოხეთში ჩასულმა ქრისტემ გაიმარჯვა ეშმაკზე და მოხდა ადამიანის ჯოჯოხეთიდან გამოსნა. ყველა ადამიანს მიეცა ცხოვნების საშუალება ჯვარცმითა და აღდგომით.

კვერცხის ნითლად შეღებვა მარიამ მაგდალინელის რომში ჩასვლას უკავშირდება. მან იმპერატორთან და სინედრიონის წევრებთან იჩივლა ქრისტეს ჯვარცმის დროს დარღვეულ კანონებზე. მარიამ მაგდალინელმა იმპერატორს უქადაგა მაცხოვრის აღდგომის შესახებ. იმპერატორმა კი უთხრა: „ეგ ისეთი დამაჯერებელია, როგორც ეგ თეთრი კვერცხი ნითლად შეიღებება“. ამ სიტყვების შემდეგ კვერცხი განითლდა.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, აღდგომა არის უმთავრესი დღესასწაული, მას არ უნდა დაუმორდეთ. ეს დღესასწაული ადამიანებს აყვარებს ქრისტეს და აძლევს მათ იმედს, ღვთის სასოებას. ღმერთი ადამიანებისგან ითხოვს „მიუტევე და მოგეტევება“. სწორედ ამისთვის გვჭირდება მარხვა, ლოცვა და აღსარება. თუ ადამიანი სინანულშია და ლოცულობს, იგი ხდება მიმტევებელი და მონყალე. ჩვენ თუ იმას ვიფიქრებთ, რომ ღმერთი დასჯის ყველას, ვინც სხვადასხვა ცოდვას ჩადის, არასწორად იქცევა და ჯოჯოხეთში ჩაადგებს, მაშინ ჩვენ ვხდებით არაშემწყნარებელი, უწყალო. იოანე ოქროპირი ამბობს: „ერთი სამართლიანად დასჯილი კაცის დასჯაც თუ გაგხიბრდება, ვერასოდეს სამოთხეში ვერ მოხვდები“. თუ შენ ჭეშმარიტად ქრისტიანი გქვია, ყველა დასჯილი უნდა გეცოდებოდეს და თუ ეს ასე არ არის, მაშინ არ ხარ ჭეშმარიტად ქრისტიანი.

ნიკო რობაქიძე

გიტკობა და წმინდა გიტკობის ეკლესიები

იმუჭაყჩი ბაქრაძე

6 მაისს მართლმადიდებლური ეკლესია დიდმოწამე გიორგის აღსრულების დღეს აღნიშნავს. ამ დღესთან დაკავშირებით გაზეთის თანამშრომლებმა ჩავთვალით, რომ საინტერესო იქნებოდა ბაღდათის მუნიციპალიტეტში არსებულ წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიებზე გვესაუბრა.

საქართველოში ბევრი წმინდანია, რომელთაც თავიანთი ადგილი უჭირავთ ქართულ ქრისტიანულ სივრცეში. მათ შორის გამორჩეულია კაბადოკიელი მხედართმთავარი წმინდა გიორგი. მასზე ვახუშტი ბატონიშვილი წერს: „არა არს საქართველოში არცა მთანი და არცა მალაღნი ბორცვნი, სადაც არა იყოს ტაძარნი ანუ წმინანი წმინდისა გიორგისანი“.

მაინც ვინ იყო წმინდა გიორგი, რომ ქართველებში ასეთი სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახურა?

წმინდა გიორგი დაიბადა კაბადოკიაში III საუკუნის II ნახევარში იმპერატორ დიოკლეტიანეს მმართველობის დროს. ეს იმპერატორი გამორჩეული იყო იმით, რომ სდევნიდა და სასტიკად უსწორდებოდა ქრისტიანებს, რომლებიც იმ დროს რომის იმპერიაში უკვე სერიოზულ ძალას წარმოადგენდნენ.

წმინდა გიორგი იყო დიდებული ოჯახის შვილი. მამას გერონტიოსი, ხოლო დედას პოლიხორონიოსი ერქვა. სწორედ დედამ აზიარა პატარა გიორგი ქრისტიანობას.

გიორგიმ თავისი მოღვაწეობით დიდი სახელი გაითქვა და ერთ-ერთი არმიის მთავარსარდალიც გახდა. ის იყო ადამიანი, რომელმაც გაბედა და იმპერატორის სასახლეში დიოკლეტიანეს თანდასწრებით ქრისტიანობის ქადაგება დაიწყო, რამაც ძალზე განარისხა იმპერატორი. დიოკლეტიანემ თავიდან სცადა რბილი ქმედებით ეთქმევინებინა უარი გიორგისათვის ქრისტიანობაზე და სანაცვლოდ სამეფოს ნახევარს სთავაზობდა, მაგრამ ამაზე უარი მიიღო. ამის შემდეგ დაიწყო წმ. გიორგის მრავალგზის წამება. ის ურმის თვალზე დააკრეს, დაღმარებულ კი მახვილები დაავსეს. წმინდა გიორგის სხეული მრავალ ნაწილად დაიჭრა, მაგრამ ღმერთის ანგელოზის გარდამოსვლით წმინდა გიორგი მესყუელად განიკურნა. შემდეგ ის დამბალ კირში ჩაადგეს და იქ სამი დღე ამყოფეს, მაგრამ ამ განსაცდელსაც გაუძლო. ამას მოჰყვა ფეხებში ლურსმნების გაყრა და იძულებითი სირბილი, ამის პარალელურად მისი გაშობა.

როცა წამებამ შედეგი არ გამოიღო, დიოკლეტიანეს ბრძანებით, 303-304 წლებში მას თავი მოჰკვეთეს. წმინდა გიორგის ნაწილები მთელ მსოფლიოშია გაფანტული, მათ შორის საქართველოშიც. მისი მუხლი ჯერ თბილისის სიონის ტაძარში იყო, ხოლო შემდეგ სამების საკათედრო ტაძარში გადაასვენეს.

მსოფლიო მართლმადიდებლური ეკლესია 23 ნოემბერს აღნიშნავს წმინდა გიორგის ბორბალზე წამების დღეს, ხოლო 6 მაისს, თავის მოკვების დღეს, მხოლოდ საქართველოში აღნიშნავენ.

საქართველოში ეკლესია-მონასტრების უმრავლესობა წმინდა გიორგის სახელზეა აგებული და, ამ მხრივ, ბაღდათიც არაა გამონაკლისი. შეიძლება ითქვას, რომ მუნიციპალიტეტის თითქმის ყველა სოფელში არის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია. ამ სტატიაში ვისაუბრებთ რამდენიმე ტაძარზე, რომლებიც წმინდა გიორგი სახელობისაა.

ბაღდათის საკათედრო ტაძარი

წმინდა გიორგის სახელზეა აგებული ბაღდათის საკათედრო ტაძრის პირველი სართული. ამ ტაძრის მშენებლობის იდეა გაჩნდა 1993 წელს, ხოლო მისი მშენებლობა დაიწყო 1996 წელს, მას შემდეგ, რაც ვანი-ბაღდათის ეპარქიის ეპისკოპოსად ეკურთხა იმ დროს ეპისკოპო-

სი, ხოლო დღეს მიტროპოლი ანტონი. 1998 წლის 22 ივნისს კი მოხდა ტაძრის კურთხევა.

ფერსათის (ე.წ. სალხინოს) წმინდა გიორგის ეკლესია
ბაღდათში არსებული წმინდა გიორგის ეკლესიებიდან ალბათ ყველაზე მნიშვნელოვანია სალხინოს ეკლესია.

სოფელ ფერსათის (სალხინოს) წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესია ერთ-ერთი ვერსიით აიგო VII-VIII საუკუნეებში (მოსახლეობა). ეს არგუმენტი შეგვიძლია გავამყაროთ იმ პერიოდის ხუროთმოძღვრებით, რაც იმაში გამოიხატება, რომ უძველესი, ჩვენამდე შემორჩენილი ქრისტიანული საკულტო ნაგებობანი ბაზილიკური ტიპისაა, რაც შესაძლოა იმდროინდელი საეკლესიო ხელისუფლების მოთხოვნას წარმოადგენდა. ეს ბაზილიკები ბრმად არ იმეორებენ თავის უცხოურ მოდელებს. ქართულ ხუროთმოძღვრებაზე დიდი გავლენა ჰქონდა ე.წ. „ცენტრალურ“ ნაგებობათა ტრადიციის ჩამოყალიბებულ და აგებულ ძეგლებს, რომელნიც აღწერილია ანტიკურ წერილობით წყაროებში (ვიტრევი) და დადასტურებულია ქართული გლეხური საცხოვრებელი სახლის (დარბაზის) არსებობით“.

1812 წლის 12 მარტს ფერსათის (სალხინოს) საყდარში, სიმონოვიჩმა (იმერეთში რუსთა ჯარის მეთაური) და მოგილევიციმ საჯაროდ ჯვარსა და სახარებაზე დაიფიცეს, რომ მეფეს არ შეიპყრობდნენ, მიიღებდნენ მეფური პატივით და ტორმასოვთან (საქართველოს მთავარმართველი 1809-1811წწ) შეხვედრის შემდეგ უკან გამოისტუმრებდნენ. სოლომონ მეფე დათანხმდა ტორმასოვთან შეხვედრას (ამ საქმეში ხელმწიფე-იმპერატორს უერთგულეს ზურაბ წერეთელმა, ოტია და სეხნია წულუკიძეებმა, გაენათელმა მიტროპოლიტმა). 1810 წლის 15 მარტს ტორმასოვთან გამგზავრებულ სოლომონს გამოუცხადეს, რომ რუსეთის საპატიო ტყვე იყო და თბილისში ჩაიყვანეს. მეფის შეპყრობისთანავე იმერეთი რუსებმა დაიკავეს და ექვს ოლქად დაყვეს.

სალხინოს ეკლესიაზე შეიმჩნევა მინისძვრის კვალი. პირველი დამანგრეველი მინისძვრა, რომელმაც შესაძლოა იმოქმედა მასზე, მოხდა 1014-1021 წლებში, მეორე 1988 წლის 7 დეკემბერს (სპიტაკის 7,2ბ) და მესამე 1991 წლის 29 აპრილს (სასიეთის 9ბ ფერსათში 6-7.2ბ).

წითელხევი

წითელხევის წმინდა გიორგის (ე.წ. დევიძების) ეკლესია აგებული უნდა იყოს X ს-ში. ეკლესია დარბაზული ტიპისაა. აღმოსავლეთ და დასავლეთ ფასადზე თითო-თითო სარკმელი აქვს, ასევე აქვს ორი კარი დასავლეთ და სამხრეთ ფასადზე. როგორც ჩანს, სამხრეთ ფასადზე კარი გვიანაა გაჭრილი, საიდანაც სადაიკვნე მიუშენებიათ.

XVI საუკუნეში ეკლესია შეაკეთეს და ფრესკებითაც მოხატეს. სამწუხაროდ, დღეს ფრესკები საკმაოდ დაზიანებულია და მხოლოდ ნაწილობრივ შეგვიძლია გავარჩიოთ. აქ არის სახარებისა და საუფლო დღესასწაულთა ამსახველი სცენები, სხვადასხვა წმინდანთა და საერო პირთა პორტრეტები. მთავარი ის არის, რომ ვიცი, თუ ვინ მოხატა ეს პატარა ტაძარი. ამ ტაძრის ქტიტორია გიორგი ჯოხთაბერიძე, რომელსაც მოხატულა აქვს წმ. ელიას სახელობის დარბაზული ეკლესია გელათის მონასტერში.

ამა წლის 6 მაისს დევიძების წმ. გიორგის სახელობის ეკლესიაში პარაკლისი აღევლინა და აქ შეწირულ იქნა წმ. გიორგის ხატი.

დღეს ეს ეკლესია საკმაოდ დაზიანებულია და სასწრაფო რესტავრაციას საჭიროებს, გან-

ბიოგობა და წმინდა ბიოგობის ეკლესიები

დასაწყისი 80-3 მმ.

საკუთრებით კი მისი მართლაც შესანიშნავი მხატვრობა, რომელიც თანდათან ნადგურდება.

ობჩის წმ. გიორგის სახელობის „ხოპის“ ეკლესია

ხოპის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიის აგების თარიღი აზრთა სხვადასხვაობას იწვევს. ზურაბ თოლორდავა თავის ნიგნში „ჩვენი ბაღდათი“ ეკლესიის აშენების თარიღად XVI საუკუნეს მიიჩნევს აქ შემორჩენილი ფრესკების ანალიზის შედეგად. არქიმანდრიტი მაკარი (აბესაძე) ამ ეკლესიის არქიტექტურიდან გამომდინარე (ბაზილიკური ტიპი) ფიქრობს, რომ აშენებული უნდა იყოს VII-IX საუკუნეებში (ლალი გურული, ოთარ ივანიშვილი – „ობჩა – საფიცარი სოფელი“).

ხოპის ეკლესიას დიდი ადგილი უჭირავს ზურაბ თოლორდავას ნაშრომში. ავტორი ამ ეკლესიის აღწერისას მთლიანად ეყრდნობა დასავლეთ საქართველოს ისტორიულ და საეკლესიო, ასევე ეპიგრაფიკული ძეგლების, ისტორიული დოკუმენტების, ხელნაწერი ნიგნების მკვლევარს გიორგი ბოჭორიძეს, რომელმაც 1925-1927 წლებში ორჯერ მოინახულა ეს ტაძარი.

ამ პერიოდში ეკლესია ნაშენები იყო თლილი ქვისა და კირისაგან, რომელსაც იმ დროს კარი სამხრეთ, დასავლეთ და ჩრდილოეთ მხარეს ჰქონდა. XX ს-ის 20-იან წლებში ეკლესია საკმაოდ ყოფილა დაზიანებული. გიორგი ბოჭორიძის აზრით, ეს ოსმალთა შემოსევების დროს მოხდა.

ამ ეკლესიაში ყოფილა საკმაოდ ლამაზი ფრესკებიც, რომლის ქტიტორიც აქ აღმოჩენილი წარწერების მიხედვით ყოფილა ვინმე თაყა მაჭუტაძე.

ობჩის წმინდა გიორგის ხოპის ეკლესია 1988-1992 წლებში აქაური ახალგაზრდობის სურვილითა და ბიზნესმენ გიორგი გენაძის დახმარებით ხელახლა აღადგინეს.

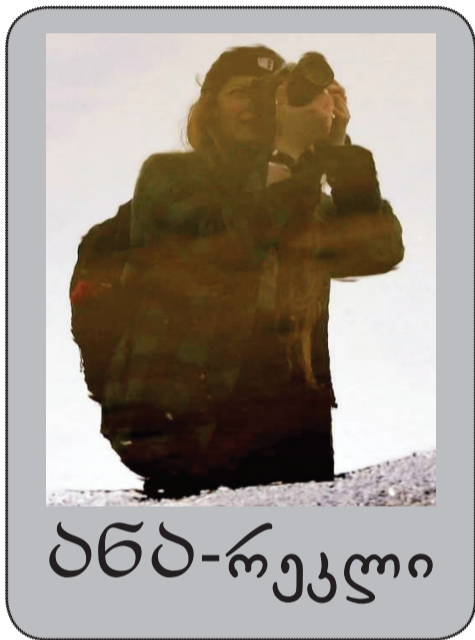
„ობჩა – საფიცარი სოფელი“ ავტორებს ყურადღება აქვთ გამახვილებული ტერმინი ხოპის განმარტებაზე. ხოპი – სხეულის ზემოთა მაგარ ნაწილს ნიშნავს. ალბათ სწორედ აქედან მოდის ლეგენდა, რომ აქ წმინდა გიორგის თავის ქალის ნაწილი არის დამარხული. ხოლო მამა მაკარის განმარტებით, ხოპი ებრაულ ენაზე თხემს ნიშნავს. შესაძლოა, აქ იგულისხმება მთის თხემი, რადგან ეს ეკლესია საკმაოდ მაღალ გორაკზეა განთავსებული.

ასეთია მოკლე სია წმინდა გიორგის სახელობის იმ ეკლესიებიდან, რომლებიც ჩვენს მუნიციპალიტეტში არის აშენებული. მათგან ზოგი საკმაოდ დაზიანებულია და აუცილებელ, საჩქარო ყურადღებას საჭიროებს.

ზემოთ ჩამოთვლილი ეკლესიების გარდა ბაღდათის რაიონში არსებობს კიდევ რამდენიმე წმ. გიორგის ეკლესია

1. ობჩის „მშვილდაძეების“ წმ. გიორგის სახელობის ეკლესია
2. ქვედა ზეგანის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესია
3. ზედა დიშის წმ. გიორგის სახელობის ეკლესია
4. ნითელხევის წმ. გიორგის სახელობის „კახორის“ ეკლესია
5. ხანის „ტყელას“ წმ. გიორგის სახელობის ეკლესია

ჯუანშერ გუგუშვილი

ბაღდათის მუნიციპალიტეტის ა. (ა. ი. ვ. ხულოვებისა და ქუტურის განვითარების ცენტრი საქართველო, ბაღდათი, ჯახიანის ქ. №3
ტელ: 595 538 536; 591 00 76 54
ელ ფოსტა: chemigazeti@gmail.com

რედაქტორი ანა ქორიძე
„ჩემი გაზეთის“ გუნდი:
მარიამ ოქროჭელიძე, ჯუანშერ გუგუშვილი,
აზა მამაძე, ნინო რობაქიძე, ნინო სახამბერიძე,
ფოტო: ანა ფხალაძე

გაზეთი დაჯავადონდა
ი/მ მამუკა ჭოლაძის მიერ
დაიბეჭდა
შ.პ.ს. „ქოლორში“